

Innst. 44 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:64 S (2013–2014)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson om en norsk klimaprocent

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstiller foreslår i dokumentet at det skal innføres en «klimaprocent» som en ny standard for norsk klimafinansiering, hvor Norge skal bruke tilsvarende én prosent av Norges samlede nasjonalinntekt (BNI) per år til klimatiltak i utlandet. Det tilsvarer om lag 30 mrd. kroner for 2014 og er i størrelsesorden det samme som Norge bruker på utviklingsbistand over statsbudsjettet i dag.

Klimaprocenten foreslås finansiert hovedsakelig gjennom å hente penger fra Statens pensjonsfond utland (SPU) og betale disse inn til FNs grønne klimafond. For 2014 vil dette innebære å hente ut om lag 25 mrd. kroner fra SPU. Pengene vil overføres til FNs grønne klimafond etter hvert som fondet blir operasjonelt.

Forslagsstiller viser til at eksisterende norsk finansiering av internasjonale klimatiltak også vil inngå i klimaprocenten. Det inkluderer dagens poster på statsbudsjettet knyttet til internasjonale klima- og utviklingstiltak, klima- og skogsatsingen og fornybar energi, som i 2014 utgjør om lag 5 mrd. kroner. Disse tiltakene vil fortsatt finansieres via statsbudsjettet, men regnes med i klimaprocenten.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«1. Stortinget ber regjeringen innføre en årlig norsk klimaprocent til klimatiltak i utlandet, tilsvarende én prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI).

2. Stortinget ber regjeringen i 2014 overføre 25 mrd. kroner fra Statens pensjonsfond utland til FNs grønne klimafond, forutsatt at fondet blir operasjonelt som planlagt.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Mette Hanekamhaug, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingunn Gjerstad, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til at Norge har bidratt aktivt i utviklingen av internasjonalt samarbeid på klimaområdet. Den offentlige klimafinansieringen er i all hovedsak bistandsmidler. I 2013 bidro Norge med om lag 4,8 mrd. kroner til utslippsreducerende tiltak og tilpassning til klimaendringer i utviklingsland. Finansiering gjennom Norfund er da holdt utenom. Den største internasjonale klimasatsingen er Norges klima- og skogprosjekt. Utvikling av ren energi i utviklingsland er en annen norsk hovedsatsing.

Komiteen viser til at Norge har bidratt til etableringen av «det grønne fondet». Fondet har som målsetting å bli en sentral institusjon for multilateral klimafinansiering. Komiteen forutsetter at regjeringen følger opp arbeidet med det grønne fondet, og vil fortsette å ta pådriverrolle for finansiering og videre etablering av fondet.

Komiteen viser til brev til komiteen fra klima- og miljøminister Tine Sundtoft 19. mai 2014, som er vedlagt, hvor hun skriver at det er et stort behov for finansiering til utslippskutt og klimatilpasning i utviklingsland. Hun skriver videre at regjeringen mener at Norge skal spille en pådriverrolle for å skape oppslutning om viktige prinsipper om finansiering i den nye klimaavtalen. Komiteen er tilfreds med dette synet. Norge bør fortsatt være en stor og viktig bidrags giver selv – samtidig som vi er en pådriver for at andre land skal ta samme rolle.

Komiteen mener at eventuelle endringer i den internasjonale klimafinanseringen må vurderes i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet.

Komiteen viser til at klimaendringene er i gang på alle kontinenter. Uten store reduksjoner i klimagassutslippene risikerer man at samfunn og økosystemer over hele verden ødelegges. Ifølge klimapanelet har verden under 1 000 mrd. tonn CO₂ igjen å slippe ut dersom man skal unngå mer enn to graders oppvarming. I 2011 var de globale utslippene om lag 50 mrd. tonn CO₂, og utslippene øker fortsatt. Komiteen viser til at forhandlingene om en internasjonal klimaavtale allikevel går tregt, mye på grunn av en dyp konflikt mellom rike og fattige land. Finansiering av klimatiltak står helt sentralt i forhandlingene. Komiteen mener Norge kan spille en avgjørende rolle i dette arbeidet.

Komiteen viser til at rike land på FNs klimatoppmøte i København i 2009 forpliktet seg til å bevilge 100 mrd. dollar årlig til klimafinansiering innen 2020. Dette var et sentralt krav fra utviklingslandene i klimaforhandlingen.

Komiteen viser til at det er viktig at Norge fortsatt tar en aktiv og ledende posisjon og bidrar til at forutsetningen for opprettelsen av FNs grønne klimafond blir realisert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det innenfor andre politikkområder har vært politisk satte ambisjoner om en prosentsats. Dette gjelder både innenfor kulturpolitikken og utviklingspolitikken. Disse målsetningene har bidratt til store ressurser til de formålene. Flertallet mener det kan være aktuelt å ha lignende ambisjoner innenfor andre politiske formål, da også i klimapolitikken.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen har uttalt at den vil prioritere Det grønne klimafondet som finansieringskanal for norsk klimainnsats i utviklingsland i de kommende årene, og støtter denne prioriteringen. Disse medlemmer viser til at

bidragsyterne til Det grønne klimafondet hadde sitt første møte i Oslo i juli. Klima- og miljøminister Tine Sundtoft og utenriksminister Børge Brende var vertskap for møtet, som samlet deltakere fra 24 land. Disse medlemmer er derfor glad for at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår å bevilge 200 mill. kroner til Det grønne klimafondet. En oppbygging av fondet vil trolig være avgjørende for å kunne oppnå en tilfredsstillende klimaavtale på FNs klimatoppmøte i Paris i 2015. Norge spiller en viktig brobyggerrolle i forhandlingene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår å bevilge 1 480 mill. kroner i kapitalpåfylling til Norfund, en økning på 250 mill. kroner fra kapitalpåfyllingen i 2014. Disse medlemmer mener regjeringens foreslåtte øremerking av halvparten av kapitalpåfyllingen til Norfund i 2015 til fornybarinvesteringer i utviklingsland er riktig og fornuftig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i slutten av oktober annonserte at Norge vil bidra med 300 mill. kroner til Green Africa Power, et nytt fond som skal stimulere kommersielle aktører til fornybarinvesteringer sør for Sahara.

Disse medlemmer viser til at Norge, i samarbeid med FNs miljøprogram (UNEP), annonserte på FNs klimatoppmøte i New York i september intensjonen om å lansere et nytt initiativ kalt «The 1 Giga Ton Coalition». Denne gigatonkoalisjonen vil hjelpe utviklingslandene med å måle og rapportere reduserte klimagassutslipp fra satsing på fornybare energikilder og energieffektivisering. Norge vil sammen med UNEP og andre partnere formelt lansere gigatonkoalisjonen på klimaforhandlingsmøtet (COP 20) i Lima i desember 2014.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener i utgangspunktet at en fastsetting av politiske ambisjoner gjennom prosentmål er en dårlig idé, da det fokuserer på ressursallokering heller enn på hvorvidt midlene kan brukes effektivt og gi positive resultater.

Komiteen viser til den regjeringsoppnevnte Ekspertgruppen om investeringer i kull og petroleumsselskaper og klimagassutslipp. Denne gruppen skal, etter opplysninger fra Finansdepartementets hjemmesider, vurdere om utelukkelse av kull- og petroleumsselskaper framstår som en mer effektiv strategi enn eierskapsutøvelse og påvirkning for å adressere klimaspørsmål og bidra til endringer fram i tid. Komiteen vil peke på betydningen av at de disponeringer som gjøres innenfor SPU's mandat, har innvirkninger på klimautfordringen, og mener det er viktig at dette spørsmålet drøftes i den videre behandlingen av ekspertgruppens anbefalinger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at selv om Statens pensjonsfond utland ikke er et virkemiddel i klimapolitikken, har investering av fondets svært store midler i internasjonale finansmarkeder utvilsomt en klimaeffekt. Disse medlemmer mener det bør vurderes om SPU skal gis retningslinjer om reduksjon av CO₂-intensiteten i fondets investeringer. Disse medlemmer viser videre til at midlene som må tilføres FNs grønne fond, er så store at det bør åpnes for en vurdering av hvordan Norge best kan bidra med midler som står i forhold til vår rolle og vårt ansvar for fondet.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge i perioder har høstet stor anerkjennelse fra mange utviklingsland for den omfattende klima- og skogsatsingen. Posisjonen som brobygger er imidlertid i ferd med å utfordres, ettersom Norges svake innsats med å redusere klimagassutslipp på hjemmebane blir stadig bedre kjent, ikke minst gjennom økt oppmerksomhet om norsk petroleumspolitik. Samtidig har Norge store muligheter til å bidra internasjonalt, som et svært rikt, oljeproduserende land.

Disse medlemmer viser til at FNs grønne klimafond ble besluttet opprettet på toppmøtet i Cancún i Mexico i 2010, og er tenkt å være det sentrale virkemiddelet som mest mulig effektivt skal kanalisere offentlige og private midler til klimaprojekter i lavinntektsland.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge har allerede gitt administrativ støtte til fondet, og at vi nå bør sette standarden for reelle overføringer. Slik kan Norge være med og utløse betalingsvilje hos andre land i forkant av FNs generalsekretær Ban Ki-moons klimakonferanse i september 2014 og den videre prosessen frem mot klimatoppmøtet i Paris i 2015. Dette medlem mener det er avgjørende at FNs grønne klimafond blir fylt med penger så fort det kommer i drift høsten 2014.

Dette medlem viser til at en klimaprozent vil innebære at Norge skal bruke tilsvarende 1 prosent av

Norges samlede nasjonalinntekt (BNI) per år til klimatiltak i utlandet. Det tilsvarer om lag 30 mrd. kroner for 2014 og er i størrelsesorden det samme som Norge bruker på utviklingsbistand over statsbudsjettet i dag. Klimaprozenten foreslås finansiert hovedsakelig gjennom å hente penger fra Statens pensjonsfond utland (SPU) og betale disse inn til FNs grønne klimafond.

Dette medlem mener at en klimaprozent tilsvarer om lag det som ville vært Norges rettmessige bidrag til den globale klimadugnaden, når det gjelder behovet og Norges andel av verdens inntekter. Dette medlem understreker også at forslaget innebærer relativt små kostnader for Norge. 25 mrd. kroner tilsvarer i 2014 rundt 0,5 prosent av den samlede kapitalen i SPU, og vil dermed i liten grad påvirke den videre veksten i fondet.

Dette medlem tar opp forslagene fremmet i Dokument 8:64 S (2013–2014) om en norsk klimaprozent.

Uttalelse fra finanskomiteen

Det vises til utkast til innstilling vedrørende Dokument 8:64 S (2013–2014), representantforslag fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson om en norsk klimaprozent.

Finanskomiteen har behandlet saken 11. november 2014, og har ingen merknader til utkastet til innstilling.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre en årlig norsk klimaprozent til klimatiltak i utlandet, tilsvarende én prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI).

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i 2014 overføre 25 mrd. kroner fra Statens pensjonsfond utland til FNs grønne klimafond, forutsatt at fondet blir operasjonelt som planlagt.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:64 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson om en norsk klimaprosent – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. november 2014

Ola Elvestuen

leder

Åsmund Aukrust

ordfører

Vedlegg**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 19. mai 2014****Representantforslag 64 S (2013-2014) om innføringen av en norsk klimaprocent**

Jeg viser til brev fra Energi- og miljøkomiteen av 6. mai 2014 og vedlagt representantforslag 64 S (2013-2014) om å innføre en norsk klimaprocent til klimatiltak i utlandet.

Norge har bidratt aktivt i utviklingen av internasjonalt samarbeid på klimaområdet og regjeringen vil fortsette å prioritere dette arbeidet høyt fremover. Klimautfordringen krever globale løsninger der alle land bidrar. Det er behov for at alle land begynner et langsiktig arbeid for en lavutslippsutvikling, og Regjeringen vil arbeide for et internasjonalt rammeverk som bidrar til dette. Jeg er derfor glad for at Stortinget er opptatt av internasjonalt klimaarbeid, herunder klimafinansiering.

Norge har vært en viktig bidragsyter til internasjonal klimafinansiering i mange år. Den offentlige klimafinansieringen er i all hovedsak bistandsmidler. I 2013 bidro Norge med om lag 4,8 mrd kroner til utslippsreducerende tiltak og tilpasning til klimaendringer i utviklingsland. Finansiering gjennom Norfund er da holdt utenom. Den største internasjonale klimasatsingen er Norges klima- og skogprosjekt. Utvikling av ren energi i utviklingsland er en annen norsk hovedsatsing. Mer informasjon om norsk klimafinansiering finnes i revidert nasjonalbudsjett 2014.

Norge har bidratt til opprettelsen av Det grønne klimafondet, som ble formelt lansert i 2011. Det er en målsetting at fondet skal bli en sentral institusjon for multilateral klimafinansiering og det er meget store forventninger knyttet til fondet blant utviklingsland. Den generelle tilliten i forhandlingsprosessen om en ny klimaavtale er avhengig av at beslutninger som fattes følges opp og iverksettes, og det er derfor viktig at fondet kommer i gang på en god måte. Det er besluttet at fondet skal sikte mot en 50-50 ressursfordeling mellom utslippsreduksjoner og klimatilpas-

ning over tid, og at minst 50% av tilpasningsfinansieringen skal gå til spesielt sårbare land.

Det er et stort behov for finansiering til utslippskutt og klimatilpasning i utviklingsland. Som en betydelig bidragsyter ønsker regjeringen at Norge skal spille en pådriverrolle for å skape oppslutning om viktige prinsipper om finansiering i den nye klimaavtalen. Det er viktig å understreke at det er grunnleggende nasjonalt ansvar å mobilisere ressurser for gjennomføring av klimatiltak. Likevel vil nasjonal kapasitet og evnen til å mobilisere hjemlige ressurser variere mellom land. Norge vil derfor arbeide for å oppskalere internasjonal klimafinansiering, fra offentlige, private og innovative finansieringskilder. Kretsen av givere av klimafinansiering må utvides i en ny klimaavtale for å kunne møte behovene for internasjonal støtte, særlig i de mest fattige og sårbare landene.

For å løse klimautfordringen er det behov for et skifte i globale investeringer, og finansiering fra privat næringsliv vil være en viktig del av løsningen. Det er viktig at offentlige midler kan brukes til å stimulere private investeringer som resulterer i utslippskutt og klimatilpasning. Det er viktig at finansiell støtte til utslippsreducerende klimatiltak er basert på at man oppnår resultater i form av reelle utslippsreduksjoner. Resultatbasert finansiering kan gi insentiver eller skape motivasjon for å trappe opp handling og bør anvendes på de områder der dette gir best resultater.

Regjeringen vil være en pådriver i arbeidet med å sette en internasjonal pris på klimagassutslipp og etablere effektive og velfungerende nasjonale, regionale og internasjonale kvotemarkeder. En ambisiøs internasjonal klimaavtale vil gi næringslivet klare spilleregler, forutsigbarhet og skape etterspørsel etter investeringer i klimaløsninger.

Konkrete forslag om endringer i norsk klimafinansiering vil måtte vurderes i de ordinære budsjettframleggene for Stortinget.

